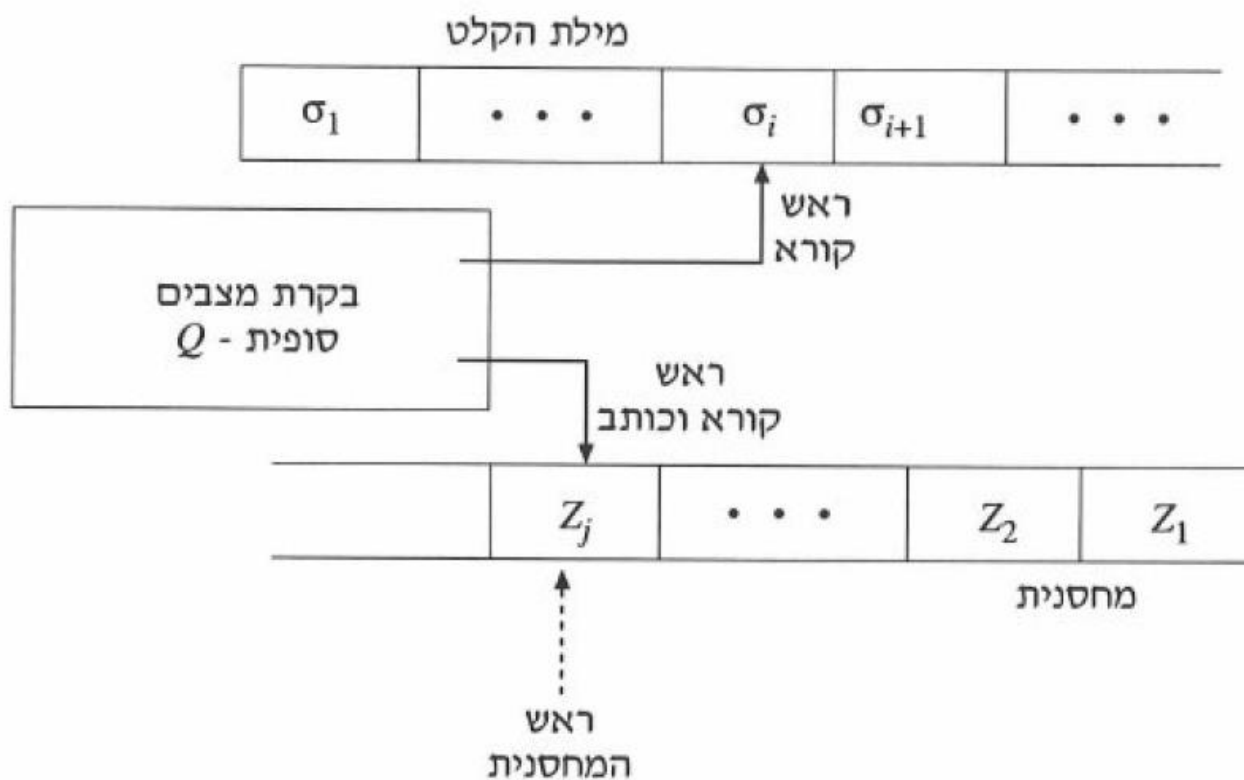


# אוטומט מחסנית

## אוטומטים ושפות פורמאליות

## תיאור גרפי של אוטומט-מחסנית



# דוגמה

אוטומט-מחסנית המקבל את  $L = \{a^n b^n \mid n \geq 1\}$

ראש המחסנית	המצב	ה ק ל ט	
		$a$	$b$
$\vdash$	$q_0$	כתוב $A$ (במקום $\vdash$ ) בראש המחסנית; הישאר ב- $q_0$ .	"היתקעות"
$A$	$q_0$	כתוב $A$ נוסף בראש המחסנית; הישאר ב- $q_0$ .	מחק $A$ מראש המחסנית; עבור ל- $q_1$ .
$A$	$q_1$	"היתקעות"	מחק $A$ מראש המחסנית; הישאר ב- $q_1$ .

ראש המחסנית	המצב	ה ק ל ט	
		$a$	$b$
$\downarrow$	$q_0$	כתוב $A$ (במקום $\downarrow$ ) בראש המחסנית; הישאר ב- $q_0$ .	"היתקעות"
$A$	$q_0$	כתוב $A$ נוסף בראש המחסנית; הישאר ב- $q_0$ .	מחק $A$ מראש המחסנית; עבור ל- $q_1$ .
$A$	$q_1$	"היתקעות"	מחק $A$ מראש המחסנית; הישאר ב- $q_1$ .

הפעולה שתבצע	יתרת הקלט	תוכן המחסנית	המצב
קריאת $a$ וספירתו	$aabb$	$\downarrow$	$q_0$
קריאת $a$ וספירתו	$abb$	$A$	$q_0$
קריאת $b$ ומעבר למצב השוואה	$bb$	$AA$	$q_0$
קריאת $b$ והשוואה	$b$	$A$	$q_1$
	$\varepsilon$	$\varepsilon$	$q_1$

קבלה: המחסנית התרוקנה עם סיום הקלט.

קריאת $a$ וספירתו	$abb$	$\downarrow$	$q_0$
השוואת $b$	$bb$	$A$	$q_0$
	$b$	$\varepsilon$	$q_1$

דחייה: המחסנית התרוקנה לפני סיום הקלט.

קריאת $a$ וספירתו	$aab$	$\downarrow$	$q_0$
קריאת $a$ וספירתו	$ab$	$A$	$q_0$
השוואת $b$	$b$	$AA$	$q_0$
	$\varepsilon$	$A$	$q_1$

דחייה: הקלט נגמר עם מחסנית לא-ריקה.

קריאת $a$ וספירתו	$aaba$	$\downarrow$	$q_0$
קריאת $a$ וספירתו	$aba$	$A$	$q_0$
קריאת $b$ ומעבר למצב השוואה	$ba$	$AA$	$q_0$
	$a$	$A$	$q_1$

דחייה: האוטומט "נתקע" ואינו יכול להמשיך בקריאת הקלט.

SCE

המכללה האקדמית להנדסה סמי שמעון

# אוטומט מחסנית – הגדרה פורמאלית

אוטומט-מחסנית  $M$  נתון על-ידי  $M = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, \vdash, F)$ , כאשר

$Q$  – קבוצה סופית לא ריקה של מצבים.

$\Sigma$  – א"ב הקלט.

$\Gamma$  – א"ב המחסנית.

$q_0 \in Q$  – המצב ההתחלתי.

$\vdash \in \Gamma$  – האות ההתחלתית במחסנית.

$F \subseteq Q$  – קבוצת המצבים המקבלים.

$\delta$  – פונקציית המעברים  $\delta: Q \times (\Sigma \cup \{\varepsilon\}) \times \Gamma \rightarrow 2^{Q \times \Gamma^*}$

הערה:  $\Sigma$  ו- $\Gamma$  הן קבוצות סופיות ולא ריקות מעצם הגדרתן כ-א"ב.

# פונקציית מעברים

אנו נפרש את  $\delta$  באופן הזה:

אם  $\delta(q, \sigma, Z) = \{(q_1, \alpha_1), \dots, (q_k, \alpha_k)\}$  עבור  $q \in Q$ ,  $\sigma \in \Sigma$ ,  $Z \in \Gamma$ , אז נאמר כי כאשר האוטומט  $M$  נמצא במצב  $q$ , קורא את אות הקלט  $\sigma$  ו"רואה" את  $Z$  בראש המחסנית, הוא באופן לא דטרמיניסטי, עובר  $j$  כלשהו בין 1 ל- $k$ , עובר למצב  $q_j$  ומחליף את ראש המחסנית  $Z$  במילה  $\alpha_j$ .

$$\delta(q, \varepsilon, Z) = \{(q_1, \alpha_1), \dots, (q_k, \alpha_k)\}$$

**הערה:** ייתכן כי  $\delta$  תהיה מוגדרת גם עבור  $(q, \sigma, Z)$  וגם עבור  $(q, \varepsilon, Z)$ , וגם זה יוצר אי-דטרמיניזם. האוטומט יכול "להחליט" אם לקרוא את אות הקלט הבאה במעבר הבא או לבצע מסע- $\varepsilon$ .

# כתיבה למחסנית - מקרים

1.  $(q', \varepsilon) \in \delta(q, \sigma, Z)$  – כתיבת  $\varepsilon$  (במקום ראש המחסנית הנוכחי  $Z$ ) פירושה **מחיקה** (של ראש המחסנית).
2.  $(q', Z) \in \delta(q, \sigma, Z)$  – כתיבת  $Z$  "במקום"  $Z$  פירושה אי-שינוי תוכן המחסנית.
3.  $(q', \alpha Z) \in \delta(q, \sigma, Z)$ ,  $\alpha \neq \varepsilon$  – פירושה הוספת  $\alpha$  למחסנית מעל  $Z$ . באופן פורמלי  $Z$  נמחק ונכתב שוב. אם  $\alpha = Z_1 Z_2 \dots Z_k$ , אז ראש המחסנית יהיה  $Z_1$ , מתחתיו  $Z_2$ , וכן הלאה עד  $Z_k$  ומתחתיו  $Z$ .
4.  $(q', \alpha Z') \in \delta(q, \sigma, Z)$ ,  $Z' \neq Z$  – המרת  $Z$  במילה  $\alpha Z'$  (שים לב למקרה הפרטי  $(\alpha = \varepsilon)$ ).

# סימונים

בדרך-כלל נציין מילות מחסנית ב- $\alpha, \beta, \gamma$  ;  
אותיות מחסנית ב- $X, Y, Z$  ;  
מילות קלט ב- $x, y, z, w$  ;  
ואותיות קלט ב- $a, b, c, \sigma$  .



# דוגמה 1

אוטומט-מחסנית המקבל את  $L = \{a^n b^n \mid n \geq 1\}$

$$\Gamma = \{\mid, A\}, \quad \Sigma = \{a, b\}, \quad Q = \{q_0, q_1\}$$

$$F = \emptyset$$

$$\delta(q_0, a, \mid) = \{(q_0, A)\}$$

$$\delta(q_0, a, A) = \{(q_0, AA)\}$$

$$\delta(q_0, b, A) = \{(q_1, \varepsilon)\}$$

$$\delta(q_1, b, A) = \{(q_1, \varepsilon)\}$$

# הגדרות

עבור אוטומט-מחסנית  $M$  כנזכר לעיל תיאור רגעי (ID) הוא שלשה  $(q, w, \gamma)$  באופן ש-

$q \in Q$  – המצב הנוכחי

$w \in \Sigma^*$  – יתרת הקלט

$\gamma \in \Gamma^*$  – תוכן המחסנית.

למשל בדוגמה 1, אם מילת הקלט היא  $aabb$ , המצב הרגעי של אוטומט-המחסנית אחרי ביצוע שני מעברים הוא  $(q_0, AA, bb)$ .

# הגדרות

עבור אוטומט-מחסנית  $M$  כנזכר לעיל נאמר כי  $ID_2 = (p, w, \beta\alpha)$  הוא עוקב ל-  $ID_1 = (q, aw, Z\alpha)$ , אם ורק אם  $(p, \beta) \in \delta(q, a, Z)$  או  $a = \varepsilon$ .

נסמן יחס זה ב-  $(q, aw, Z\alpha) \vdash_M (p, w, \beta\alpha)$ .

נסמן ב-  $\vdash_M^*$  את הסגור הרפלקסיבי-טרנזיטיבי של  $\vdash_M$ . כלומר,

$$(q, w, \alpha) \vdash_M^* (p, x, \beta)$$

# השפה של אוטומט מחסנית

## השפה המתקבלת על-ידי אוטומט-מחסנית

יהי  $M = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, \vdash, F)$  אוטומט-מחסנית.

א. השפה המתקבלת על-ידי הגעה למצב מקבל, שנסמנה ב-  $L_f(M)$ , היא

$$L_f(M) = \{w \in \Sigma^* \mid \exists p \in F, \gamma \in \Gamma^*, (q_0, w, \vdash) \underset{M}{\vdash}^* (p, \varepsilon, \gamma)\}$$

ב. השפה המתקבלת על-ידי ריקון המחסנית, שנסמנה ב-  $L_e(M)$ , היא

$$L_e(M) = \{w \in \Sigma^* \mid \exists p \in Q, (q_0, w, \vdash) \underset{M}{\vdash}^* (p, \varepsilon, \varepsilon)\}$$

# הגדרה

אוטומט  $M = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, \vdash, F)$  ייקרא דטרמיניסטי, אם ורק אם מתקיימים שני התנאים האלה:

1. לכל  $q \in Q$ ,  $a \in \Sigma \cup \{\varepsilon\}$  ו- $Z \in \Gamma$

$$|\delta(q, a, Z)| \leq 1$$

2. לכל  $q \in Q$  ו- $Z \in \Gamma$

אם  $\delta(q, \varepsilon, Z) \neq \phi$

אז לכל  $\sigma \in \Sigma$ ,  $\delta(q, \sigma, Z) = \phi$ .

# אוטומט מחסנית ל-"שפה ראי מסומנת"

$$\Sigma = \{a, b, c\} \quad L_{mp} = \{wcw^R \mid w \in \{a, b\}^*\}$$

$$M = (\{q_0, q_1\}, \{a, b, c\}, \{\vdash, A, B\}, \delta, q_0, \vdash, \phi)$$

העתקת האות הראשונה למחסנית:

$$\delta(q_0, a, \vdash) = (q_0, A)$$

$$\delta(q_0, b, \vdash) = (q_0, B)$$

העתקת אות נוספת למחסנית:

$$\delta(q_0, a, A) = (q_0, AA)$$

$$\delta(q_0, b, A) = (q_0, BA)$$

$$\delta(q_0, a, B) = (q_0, AB)$$

$$\delta(q_0, b, B) = (q_0, BB)$$

החלפת מצב אחרי קריאת  $w$ ,  $w \neq \varepsilon$ :

$$\delta(q_0, c, A) = (q_1, A)$$

$$\delta(q_0, c, B) = (q_1, B)$$

החלפת מצב במקרה  $w = \varepsilon$ :

$$\delta(q_0, c, \vdash) = (q_1, \varepsilon)$$

התאמת  $a$  ל- $A$  ומחיקה:

$$\delta(q_1, a, A) = (q_1, \varepsilon)$$

התאמת  $b$  ל- $B$  ומחיקה:

$$\delta(q_1, b, B) = (q_1, \varepsilon)$$

# אוטומט מחסנית ל-"שפה ראי מסומנת"

$(q_0, baacaab, \vdash) \vdash (q_0, aacaab, B)$   
 $\vdash (q_0, acaab, AB)$   
 $\vdash (q_0, caab, AAB)$   
 $\vdash (q_1, aab, AAB)$   
 $\vdash (q_1, ab, AB)$   
 $\vdash (q_1, b, B)$   
 $\vdash (q_1, \varepsilon, \varepsilon)$

# אוטומט מחסנית ל-"שפה ראוי מסומנת"

$$\Sigma = \{a, b\} \quad L_{nmp} = \{ww^R \mid w \in \Sigma^*\}$$

$$M = (\{q_0, q_1\}, \{a, b\}, \{\mid, A, B\}, \delta, q_0, \mid, \phi)$$

העתקת אות ראשונה למחסנית:

$$\delta(q_0, a, \mid) = \{(q_0, A)\}$$

$$\delta(q_0, b, \mid) = \{(q_0, B)\}$$

בחירה בין העתקה להשוואה:

$$\delta(q_0, a, A) = \{(q_0, AA), (q_1, \varepsilon)\}$$

$$\delta(q_0, b, B) = \{(q_0, BB), (q_1, \varepsilon)\}$$

העתקה:

$$\delta(q_0, b, A) = \{(q_0, BA)\}$$

$$\delta(q_0, a, B) = \{(q_0, AB)\}$$

השוואה ומחיקה:

$$\delta(q_1, a, A) = \{(q_1, \varepsilon)\}$$

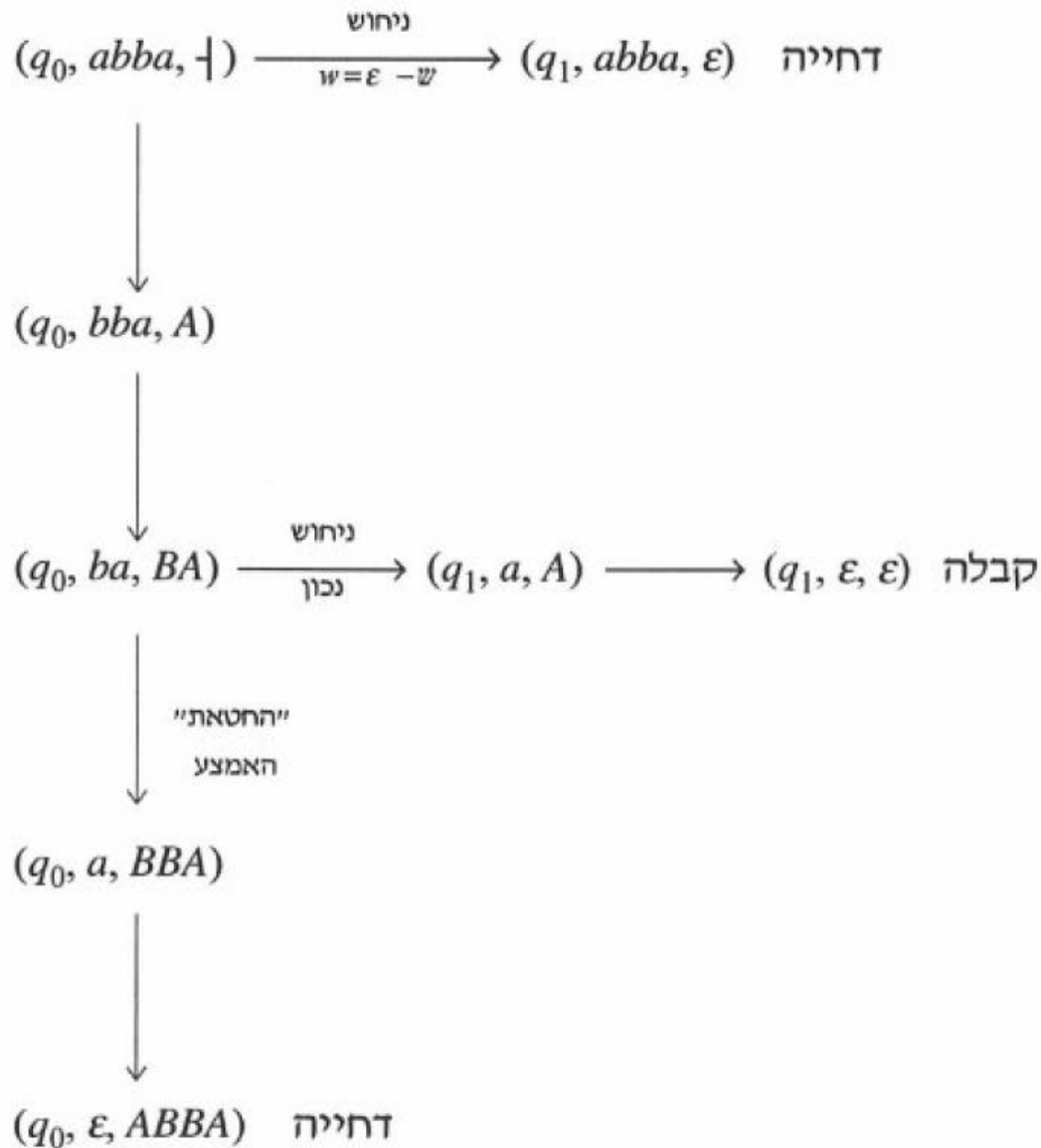
$$\delta(q_1, b, B) = \{(q_1, \varepsilon)\}$$

ניחוש ש- $w = \varepsilon$ , וקבלה:

$$\delta(q_0, \varepsilon, \mid) = \{(q_1, \varepsilon)\}$$



# אוטומט מחסנית ל-"שפה ראית מסומנת"



# אוטומט מחסנית ל-"שפת סוגריים מאוזנים"

מילה של סוגריים מאוזנים היא למשל מהצורה  $[[[]]]$ . במילה כזו לכל סוגר שמאלי, יש סוגר ימני, "המתאים לו". נחליט שגם המילה  $\varepsilon$  בשפה.

$$M = (\{q_0\}, \{[, ]\}, \{ \vdash, X \}, \delta, q_0, \vdash, \phi)$$

כש- $\delta$  מוגדרת באופן הזה:

המונה מאותחל ל-1 בקריאת ראשון:

$$\delta(q_0, [ \vdash) = (q_0, X \vdash)$$

המונה עולה ב-1 בקריאת נוסף:

$$\delta(q_0, [, X) = (q_0, XX)$$

המונה יורד ב-1 בקריאת ]:

$$\delta(q_0, ], X) = (q_0, \varepsilon)$$

"ניחוש" שמילת הקלט נסתיימה:

$$\delta(q_0, \varepsilon, \vdash) = (q_0, \varepsilon)$$

# אוטומט מחסנית עם מצבים מקבילים

$$\Sigma = \{a, b, c\} \quad L = \{wcw' \mid w \in \{a, b\}^+, w' \in \{a, b\}^*, w' \neq w^R\}$$

$$M = (\{q_0, q_1, q_2, q_3\}, \{a, b, c\}, \{A, B, \perp\}, \delta, q_0, \perp, \{q_2, q_3\})$$

העתקת האות הראשונה:

$$\delta(q_0, a, \perp) = (q_0, A\perp)$$

$$\delta(q_0, b, \perp) = (q_0, B\perp)$$

העתקת אות נוספת:

$$\delta(q_0, a, A) = (q_0, AA)$$

$$\delta(q_0, a, B) = (q_0, AB)$$

$$\delta(q_0, b, A) = (q_0, BA)$$

$$\delta(q_0, b, B) = (q_0, BB)$$

מעבר למצב השוואה:

$$\delta(q_0, c, A) = (q_1, A)$$

$$\delta(q_0, c, B) = (q_1, B)$$

השוויון נשמר – ממשיכים להשוות:

$$\delta(q_1, a, A) = (q_1, \varepsilon)$$

$$\delta(q_1, b, B) = (q_1, \varepsilon)$$

השוויון מופר – מעבר למצב המקבל  $q_2$ :

$$\delta(q_1, a, B) = (q_2, B)$$

$$\delta(q_1, b, A) = (q_2, A)$$

הקלט מהצורה  $wcw^R x$  – מעבר למצב המקבל  $q_2$ :

$$\delta(q_1, a, \perp) = (q_2, \perp)$$

$$\delta(q_1, b, \perp) = (q_2, \perp)$$

המשך קריאת הקלט במצב המקבל  $q_2$ :

$$\delta(q_2, \sigma, Z) = (q_2, Z) \quad \text{לכל } Z \in \Gamma \text{ ולכל } \sigma \in \{a, b\}$$

ניחוש שאות הקלט הייתה אחרונה, הקלט מהצורה  $xycy^R$ :

$$\delta(q_1, \varepsilon, A) = (q_3, A)$$

$$\delta(q_1, \varepsilon, B) = (q_3, B)$$

# אוטומט מחסנית עם מצבים מקבילים

SCE

המכללה האקדמית להנדסה סמי שמעון

תתחבר לרעיונות גדולים

באר שבע | אשדוד | [www.sce.ac.il](http://www.sce.ac.il) | מהנדס

# שקילות אופני קבלה של אוטומט מחסנית

## משפט 1

אם  $L = L_f(M_1)$  עבור  $M_1 = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, \vdash_1, F)$ , הרי קיים אוטומט-מחסנית  $M_2$  כך ש-  $L = L_e(M_2)$ .

## הוכחה

הרעיון הכללי הוא ש-  $M_2$  יתנהג כמו  $M_1$  לגבי הקלט, וכאשר  $M_1$  ייכנס למצב מקבל ימשיך  $M_2$  וירוקן את המחסנית. אולם, צריך להיזהר מ"מוקש" מסוים בדרך: ייתכן כי  $M_1$  מרוקן את מחסניתו מבלי להגיע למצב מקבל עם סיום הקלט. במקרה כזה  $M_2$  צריך לדחות, אולם גם מחסניתו ריקה! לכן נשתמש במחסנית בעלת "תחתית כפולה": בתחילת הפעולה תהיה התחתית  $\vdash_2$ , האות ההתחלתית של  $M_2$ .

כפעולה ראשונה יכתוב  $M_2$  את  $\vdash_1$  (האות ההתחלתית של  $M_1$ ) על גבי  $\vdash_2$ , ומעתה יוכל להתנהג בביטחון כ-  $M_1$ , מאחר ש-  $M_1$  אינו יכול למחוק את  $\vdash_2$ !

# שקילות אופני קבלה של אוטומט מחסנית

$$M_2 = (Q \cup \{q_e, q'_0\}, \Sigma, \Gamma \cup \{\downarrow_2\}, \delta', q'_0, \downarrow_2, \phi)$$

כאשר  $q_e, q'_0 \notin Q$  וכן  $\downarrow_2 \notin \Gamma$ .

להלן הגדרת  $\delta'$ :

- |  |  |    |
|--|--|----|
| $\left\{ \begin{array}{l} \text{סימון התחתית} \\ \text{ל- } M_1 \text{ והכנה} \\ \text{לסימולציה} \end{array} \right.$                                       | $\delta'(q'_0, \varepsilon, \downarrow_2) = \{(q_0, \downarrow_1 \downarrow_2)\}$  | א. |
| $\left\{ \begin{array}{l} \text{סימולציה של } M_1 \end{array} \right.$   | $\delta'(q, a, Z)$ כולל את כל האיברים של $\delta(q, a, Z)$ עבור $q \in Q, a \in \Sigma \cup \{\varepsilon\}, Z \in \Gamma$ . | ב. |
| $\left\{ \begin{array}{l} \text{עם גילוי מצב} \\ \text{מקבל של } M_1 \text{ יכול} \\ \text{ל- } M_2 \text{ להיכנס למצב} \\ \text{מחיקה} \end{array} \right.$ | $\delta'(q, \varepsilon, Z)$ כולל את $(q_e, \varepsilon)$ לכל $q \in F$ ולכל $Z \in \Gamma \cup \{\downarrow_2\}$ .          | ג. |
| $\left\{ \begin{array}{l} \text{המשך מחיקה עד} \\ \text{ריקון המחסנית.} \end{array} \right.$   | $\delta'(q_e, \varepsilon, Z) = \{(q_e, \varepsilon)\}$ לכל $Z \in \Gamma \cup \{\downarrow_2\}$ .                           | ד. |

# שקילות אופני קבלה של אוטומט מחסנית

## משפט 2

אם  $L = L_e(M_1)$  עבור  $M_1 = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, \vdash_1, \phi)$ , הרי קיים אוטומט-מחסנית  $M_2$  כך ש-  $L = L_f(M_2)$ .

## הוכחה

גם כאן הרעיון הוא ש-  $M_2$  יבצע סימולציה של  $M_1$ , וכאשר  $M_1$  ירוקן את מחסניתו, ייכנס  $M_2$  למצב מקבל. גם כאן נכניס תחתית כפולה למחסנית, וכאשר ההעתק של  $M_1$  ב-  $M_2$  ימחק את  $\vdash_1$ , תתגלה התחתית ה"אמיתית"  $\vdash_2$ , אשר תכוון את האוטומט למצב המקבל (היחיד!).

# שקילות אופני קבלה של אוטומט מחסנית

(כאשר  $\downarrow_2 \notin \Gamma$ ,  $q'_0, q_f \notin Q$ )  $M_2 = (Q \cup \{q'_0, q_f\}, \Sigma, \Gamma \cup \{\downarrow_2\}, \delta', q'_0, \downarrow_2, \{q_f\})$

סימון התחתית והכנה  
לסימולציה  $\left\{ \begin{array}{l} \text{א. } \delta'(q'_0, \varepsilon, \downarrow_2) = \{(q_0, \downarrow_1 \downarrow_2)\} \end{array} \right.$

סימולציה של  $M_1$   $\left\{ \begin{array}{l} \text{ב. } \delta'(q, a, Z) = \delta(q, a, Z) \text{ לכל } a \in \Sigma \cup \{\varepsilon\}, \\ Z \in \Gamma, q \in Q \end{array} \right.$

הגעה למצב מקבל עם  
ריקון מחסנית  $M_1$   $\left\{ \begin{array}{l} \text{ג. } \delta'(q, \varepsilon, \downarrow_2) = \{(q_f, \varepsilon)\} \text{ לכל } q \in Q \end{array} \right.$



# צורות נורמאליות של דקדוקים חסרי הקשר

## הצורה הנורמלית של חומסקי

כל שפה חופשית-הקשר שאינה מכילה את  $\varepsilon$  אפשר ליצור באמצעות דקדוק שכל כלליו הם מהצורה  $A \rightarrow BC$  או  $A \rightarrow a$ , כש- $A, B, C$  משתנים ו- $a$  סימן טרמינלי.

## הצורה הנורמלית של גרייבך

כל שפה חופשית-הקשר שאינה מכילה את  $\varepsilon$  אפשר ליצור באמצעות דקדוק שכל כלליו הם מהצורה  $A \rightarrow a\alpha$  כש- $A$  משתנה,  $a$  סימן טרמינלי ו- $\alpha$  מילה המורכבת מאפס או יותר משתנים.

# שקילות של שפות חסרות הקשר ואוטומט מחסנית

## משפט

לכל שפה חופשית-הקשר  $L$  קיים אוטומט-מחסנית  $M$  כך ש-  $L = L_e(M)$ .

## הוכחה

כדי לפשט את התיאור נניח כי  $\varepsilon \notin L$

יהי  $G = (V, T, P, S)$  דקדוק חופשי-הקשר בצורה הנורמלית של גרייבך כך ש-  $L = L(G)$ .

נגדיר:

$$M = (\{q_0\}, T, V, \delta, q_0, S, \phi)$$

נגדיר את  $\delta$  בהתאמה לכללי- $P$ .

עבור כל כלל  $A \rightarrow a\alpha$   $\delta(q_0, a, A)$  תכיל את  $(q_0, \alpha)$ :  
לכל  $a \in T, A \in V$

$$\delta(q_0, a, A) = \{(q_0, \alpha) \mid A \rightarrow a\alpha \in P, \alpha \in V^*\}$$

כלומר, כל אימת שמופעל כלל גזירה בדקדוק, מעתיק האוטומט את אגף ימין למחסנית, פרט לאות הראשונה שכבר נתגלתה בקלט.

# שקילות של שפות חסרות הקשר ואוטומט מחסנית

## טענה

לכל  $x \in T^*$  ו-  $\alpha \in V^*$  :  $S \xRightarrow[G]{*} x\alpha$  (בגזירה שמאלית ביותר) אם ורק אם

$$(q_0, x, S) \mid_M^* (q_0, \epsilon, \alpha)$$

## דוגמה

נתבונן בדקדוק  $G$  שכלליו הם :

$$\begin{aligned} S &\rightarrow a \mid aS \mid aSBS \\ B &\rightarrow b \end{aligned}$$

הדקדוק נתון בצורה הנורמלית של גרייבך.

עבור האוטומט  $M$  המתאים נקבל את הכללים האלה :

$$\delta(q_0, a, S) = \{(q_0, \epsilon), (q_0, S), (q_0, SBS)\}$$

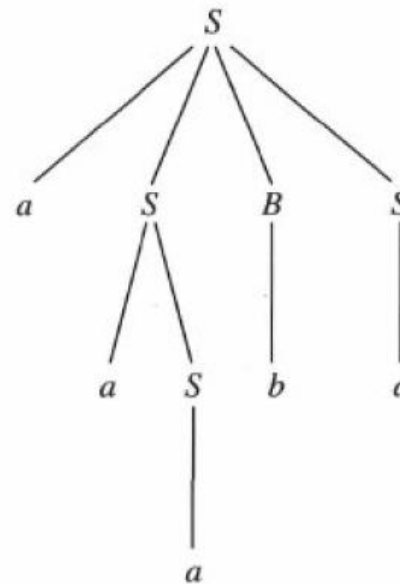
$$\delta(q_0, b, B) = \{(q_0, \epsilon)\}$$

# שקילות של שפות חסרות הקשר ואוטומט מחסנית

עבור הגזירה

$$\downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \\ S \Rightarrow aSBS \Rightarrow aaSBS \Rightarrow aaaBS \Rightarrow aaabS \Rightarrow aaaba$$

אשר עץ הגזירה שלה הוא



$$S \rightarrow a \mid aS \mid aSBS$$

$$B \rightarrow b$$

$$\delta(q_0, a, S) = \{(q_0, \epsilon), (q_0, S), (q_0, SBS)\}$$

$$\delta(q_0, b, B) = \{(q_0, \epsilon)\}$$

נקבל באוטומט את החישוב המקבל הזה:

$$\begin{aligned} (q_0, aaaba, S) &\vdash (q_0, aaba, SBS) \vdash (q_0, aba, SBS) \vdash (q_0, ba, BS) \\ &\vdash (q_0, a, S) \vdash (q_0, \epsilon, \epsilon) \end{aligned}$$

# שאלה 1

נתונה שפה :

$$L = \{w^R \bar{w} \mid w \in \{a, b\}^*\}$$

כך ש- $\bar{w}$  מתקבל מ- $w$  ע"י היפוך של כל ה- $a$ ים ל- $b$ ים וההפך. למשל, אם  $w = abaab$  אזי  $\bar{w} = babba$ .

א. (6 נק') בנו דקדוק חסר הקשר עבור השפה  $L$ .

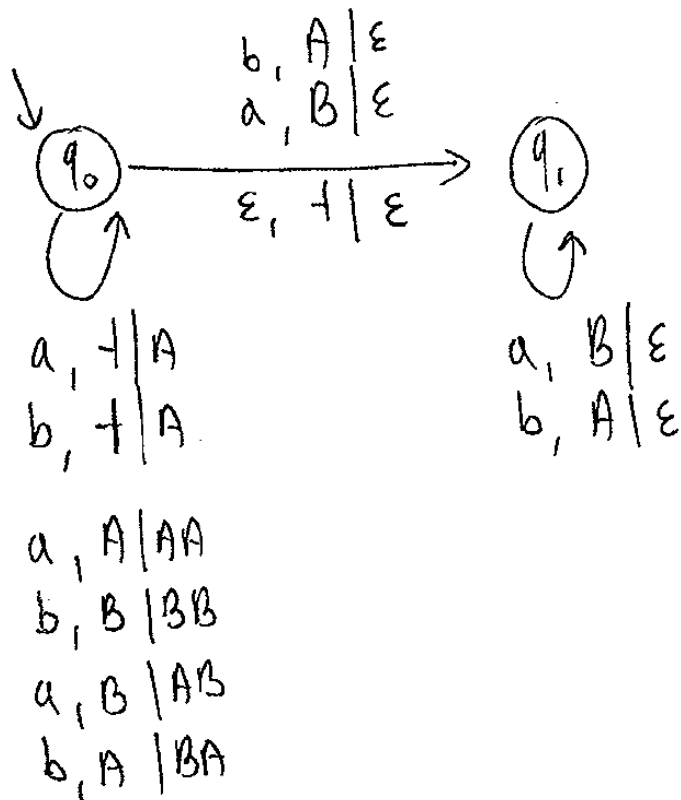
ב. בנו אוטומט מחסנית עבור השפה  $L$  (יש לבנות אוטומט עם כמות מצבים מינימלי ככל האפשר).

- (7 נק') ציירו את האוטומט.
- (7 נק') הגדירו באופן פורמלי את האוטומט.

# פתרון

$$S \rightarrow aSb \mid bSa \mid \varepsilon$$

$$L = \{w^R \bar{w} \mid w \in \{a, b\}^*\}$$



$$M = (\{q_0, q_1\}, \{a, b\}, \{A, B, +\}, \delta, q_0, +, \phi)$$

$$\delta: \delta(q_0, a, +) = \{ (q_0, A) \}$$

$$\delta(q_0, b, +) = \{ (q_0, B) \}$$

$$\delta(q_0, b, A) = \{ (q_0, BA), (q_1, \varepsilon) \}$$

$$\delta(q_0, a, B) = \{ (q_0, AB), (q_1, \varepsilon) \}$$

$$\delta(q_0, a, A) = \{ (q_0, AA) \}$$

$$\delta(q_0, b, B) = \{ (q_0, BB) \}$$

$$\delta(q_0, \varepsilon, +) = \{ (q_1, \varepsilon) \}$$

$$\delta(q_1, a, B) = \{ (q_1, \varepsilon) \}$$

$$\delta(q_1, b, A) = \{ (q_1, \varepsilon) \}$$

# שאלה 2

נתונה שפה :

$$L = \{a^n b^m c^k \mid k > n + m\}$$

א. (6 נק') בנו דקדוק חסר הקשר עבור השפה  $L$ .

ב. בנו אוטומט מחסנית עבור השפה  $L$  (יש לעשות אוטומט עם כמות מצבים מינימלי ככל האפשר).

- (7 נק') ציירו את האוטומט.
- (7 נק') הגדירו באופן פורמלי את האוטומט.

# פתרון

$$L = \{a^n b^m c^k \mid k > n + m\}$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c\}, P, S)$$

$$P: \begin{array}{l} S \rightarrow aSc \mid A \\ A \rightarrow bAc \mid B \\ B \rightarrow Bc \mid c \end{array}$$

